

Andrzej Zieliński

TĘŻEC W POLSCE W 2007 ROKU

TETANUS IN POLAND IN 2007

Zakład Epidemiologii Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – PZH

STRESZCZENIE

Liczba zachorowań na tężec w Polsce pozostaje na niskim poziomie. W 2007 r. zgłoszono 19 zachorowań (12 kobiet i 7 mężczyzn). 18 z tych zachorowań dotyczyło ludzi w wieku 50 lat i więcej. W 2007 r. odnotowano 9 zgonów z powodu tężca, które wystąpiły u osób po 49 r. ż. W 16 przypadkach zachorowań stan zaszczepienia był nieznan. W jednym przypadku zachorowała osoba niezaszczepiona, a 2 osoby, które zachorowały dostały dawkę przypominającą szczepionki w okresie krótszym niż 10 lat przed zachorowaniem. Zwraca uwagę niski stan zaszczepienia, szczególnie osób starszych zarówno w obszarach wiejskich jak i miejskich. Od 1984 r. nie było w Polsce zanotowanego zachorowania na tężec noworodków.

Słowa kluczowe: tężec, zachorowania, Polska, rok 2007

W 2007 r. zarejestrowano 19 (0,05/100 000) zachorowań na tężec (tab. I). Zachorowania zgłoszono z dziewięciu województw. W czterech województwach zarejestrowano po trzy zachorowania, w dwóch po dwa, a w trzech po jednym. Dwa zachorowania zarejestrowane w woj. warmińsko-mazurskim dały najwyższą w kraju zapadalność (0,14/100 000). U kobiet zarejestrowano 12 przypadków, a wśród mężczyzn 7, co stanowi różnicę znamioną statystycznie.

Tężec pozostaje chorobą ludzi wieku dojrzałego i osób starszych. W 2007 r. tylko jedno zachorowanie odnotowano u mężczyzny z przedziału wieku od 30 do 39 lat, a pozostałe zachorowania u mężczyzn wystąpiły po 49 r.ż. U kobiet wszystkie zachorowania wystąpiły po 59 r. ż. Na sześć zachorowań mężczyzn po 49 r. ż. 3 zakończyły się zgonem. Z 12 chorych kobiet zmarło 6. Ogólna śmiertelność z powodu tężca wyniosła 9/19, co odpowiada 47,4%. Dla porównania w 2006 r. śmiertelność ogólna wyniosła 22,7%.

Ponad dwukrotnie częściej zachorowania na tężec występowały na wsi (13 przypadków- 0,09/100 000) niż w mieście (6 przypadków-0,03/100 000). Wiąże się to z charakterem pracy i częstością zranień zabrudzonych materiałem zawierającym zarodniki tężca, a także niskim stanem zaszczepienia dawkami przypominającymi Td. Najwięcej zakażeń wystąpiło w miesiącach letnich, czerwcu i sierpniu w okresie nasilenia prac polowych.

ABSTRACT

Number of cases of tetanus in Poland remains low. In 2007, 19 cases of tetanus (12 women and 7 men) were reported in Poland. 18 of those cases were among people of age 50 or more. In 2007 9 deaths were reported, all of them among people older than 49 years. In 16 cases vaccination status was unknown. 1 case was unvaccinated, 2 received booster dose of vaccine less than 10 years before infection. The data show low vaccine coverage especially in older people in rural and urban areas. No case of neonatal tetanus was noted in Poland since 1984.

Key words: tetanus, incidence, Poland, 2007

Tabela I. Tężec w Polsce w latach 2006 - 2007. Zachorowania i zapadalność na 100 000 mieszkańców wg województw

Table I. Tetanus in Poland in 2006 - 2007. Number of cases and incidence per 100 000 population by voivodeship

Województwo	2006		2007	
	l. zach.	zapad.	l. zach.	zapad.
Polska	22	0,06	19	0,05
1. Dolnośląskie	3	0,10	-	-
2. Kujawsko-Pomorskie	1	0,05	-	-
3. Lubelskie	-	-	2	0,09
4. Lubuskie	-	-	-	-
5. Łódzkie	-	-	-	-
6. Małopolskie	6	0,18	3	0,09
7. Mazowieckie	5	0,10	3	0,06
8. Opolskie	-	-	-	-
9. Podkarpackie	2	0,10	-	-
10. Podlaskie	-	-	1	0,08
11. Pomorskie	1	0,05	-	-
12. Śląskie	3	0,06	3	0,06
13. Świętokrzyskie	-	-	1	0,08
14. Warmińsko-Mazurskie	-	-	2	0,14
15. Wielkopolskie	1	0,03	3	0,09
16. Zachodniopomorskie	-	-	1	0,06

Tabela II. Tężec w Polsce w roku 2007. Zachorowania i zapadalność na 100 000 mieszkańców oraz zgony wg płci i wieku
Table II. Tetanus in Poland in 2007. Number of cases, incidence per 100 000 and deaths by age and sex

Grupy wieku	Mężczyźni				Kobiety				Ogółem			
	l.zach.	zapad.	zgony	%	l.zach.	zapad.	zgony	%	l.zach.	zapad.	zgony	%
0-19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20-29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30-39	1	0,04	-	-	-	-	-	-	1	0,02	-	-
40-49	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
50-59	3	0,11	1	33,3	-	-	-	-	3	0,05	1	33,3
60-69	1	0,07	-	-	2	0,11	1	50,0	3	0,10	1	33,3
70-79	1	0,10	1	100,0	7	0,45	3	42,9	8	0,32	4	50,0
80 i >	1	0,31	1	100,0	3	0,38	2	66,7	4	0,36	3	75,0
Ogółem	7	0,04	3	42,9	12	0,06	6	50,0	19	0,05	9	47,4

Tabela III. Tężec w Polsce w roku 2007. Zachorowania i zapadalność na 100 000 mieszkańców wśród mężczyzn i kobiet w mieście i na wsi oraz zgony wg województw

Table III. Tetanus in Poland in 2007. Number of cases and incidence per 100 000 by sex in urban and rural population and deaths by voivodeship

Województwo	Mężczyźni		Kobiety		Miasto		Wieś		Zgony
	l.zach.	zapad.	l.zach.	zapad.	l.zach.	zapad.	l.zach.	zapad.	
Polska	7	0,04	12	0,06	6	0,03	13	0,09	9
1. Dolnośląskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Kujawsko-Pomorskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Lubelskie	1	0,10	1	0,09	-	-	2	0,17	2
4. Lubuskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Łódzkie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6. Małopolskie	1	0,06	2	0,12	-	-	3	0,18	1
7. Mazowieckie	2	0,08	1	0,04	1	0,03	2	0,11	-
8. Opolskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9. Podkarpackie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10. Podlaskie	-	-	1	0,16	-	-	1	0,21	-
11. Pomorskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12. Śląskie	1	0,04	2	0,08	2	0,05	1	0,10	3
13. Świętokrzyskie	-	-	1	0,15	-	-	1	0,14	-
14. Warmińsko-Mazurskie	1	0,14	1	0,14	1	0,12	1	0,18	-
15. Wielkopolskie	1	0,06	2	0,11	1	0,05	2	0,14	3
16. Zachodniopomorskie	-	-	1	0,11	1	0,09	-	-	-

Najczęstszym miejscem wtargnięcia zarazka była rana szarpana (6 przypadków), następnie otarcie lub skaleczenie (5 przypadków), w 4 przypadkach rana kłuta, w dwóch przypadkach rana tłuczona, i po jednym rana kąsana oraz rana cięta. Spośród wszystkich przypadków informację o wykonanym szczepieniu podano u dwóch osób, w jednym przypadku osoba nie otrzymała dawki przypominającej, a w pozostałych 16 brak było informacji o szczepieniu.

Mimo zmniejszającej się w ostatnich latach liczby zgłaszanych zachorowań na tężec, liczba zgonów odnotowana w 2007 r. powinna stanowić ważny sygnał ostrzegawczy. Po pierwsze związana jest ona z późnym wiekiem osób zakażonych, które częściej niż osoby młode nie przeżywają zachorowania. Po wtóre rozkład wiekowy osób zakażonych wskazuje na poważne zaniedbania w wykonawstwie szczepień przypominających przeciw tężcowi w grupie osób po 49 r. ż. Szczególnie

dotyczy to osób żyjących na wsi, które z racji wykonywanych zajęć bardziej niż mieszkańcy miast narażeni są na zranienia i zanieczyszczenie rany.

Okres wylegania choroby wynosił: do 7 dni w 9 przypadkach, od 8 do 14 dni w 3, od 15 do 21 dni w 4 przypadkach. U pozostałych 3 osób okres wylegania jest nieznany.

Otrzymano: 12.03.2009 r.

Zakwalifikowano do druku: 16.03.2009 r.

Adres do korespondencji:

Prof. dr hab. Andrzej Zieliński

Zakład Epidemiologii Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego - Państwowego Zakładu Higieny
ul. Chocimska 24, 00-791 Warszawa
tel. 22 54 21 204